

Impacte d'Europa en el Sistema d'Educació Superior andorrà

Lluís Vicent i Safont

En el marc de la jornada *Andorra i el seu encaix positiu amb la Unió Europea*, se m'encomana la tasca de parlar de l'impacte d'Europa en les Universitats al país.

Història universitària a Andorra

Abans de la integració d'Andorra a l'Espai Europeu d'Educació Superior, només hi ha hagut un projecte universitari al país. La voluntat de creació d'una universitat pública del país, al país i per al país, impulsà la redacció d'una Llei d'universitats, l'any 1997. La Universitat d'Andorra, pública, es crea com a servei de país i ofereix títols que en un principi només són reconeguts a Andorra, i en cas de ser reconeguts en altres països és per la via d'un acord específic.

El 22 de novembre de 2007 Andorra s'adhereix al Conveni sobre el reconeixement de les qualificacions relatives a l'ensenyament superior a la regió europea de 1997, i s'incorpora, per tant a l'Espai Europeu d'Educació Superior.

Això implica fonamentalment que tot títol d'Andorra és reconegut acadèmicament a Europa, és a dir, és perfectament legal que una persona en possessió d'un títol estatal de bàtxelor andorrà pugui fer un màster oficial a qualsevol país de l'espai europeu, o que un estudiant de màster pugui fer un doctorat en qualsevol país de l'espai europeu, i viceversa. Tanmateix, l'Espai Europeu no garanteix el reconeixement professional, és a dir, un estudiant de dret a Andorra no pot automàticament exercir d'advocat a qualsevol país d'Europa, i això és un punt on hi hagut confusió en la premsa i fins i tot en algun projecte universitari del país.

La pertinença a l'Espai Europeu d'Educació Superior és un atractiu indiscutible per a Andorra. Europa fa que s'igualen els títols de tots els països i que un títol d'Andorra siga homologable a un britànic o un alemany.

Amb açò, la iniciativa privada es mou, i el Govern també i crea una nova llei que regula i ordena l'ensenyament superior al país d'acord a l'Espai Europeu d'Educació Superior el 2008 (Llei 12/2008). Això, juntament amb l'obertura econòmica, provocà la creació de dues universitats privades, que, malgrat no haver-hi cap requeriment a la llei 12/2008, foren forçades en les seues respectives lleis a constituir-se com a universitats sense afany de lucre, és a dir, com a

fundacions. Es tracta de la Universitat de les Valls i la Universitat Oberta de La Salle. Aquestes universitats van ser aprovades per llei pel Consell General.

La condició de ser universitats sense ànim de lucre féu Andorra poc atractiva per a l'estranger, principalment perquè els patronats de les fundacions han d'estar compostos per residents andorrans, i perquè les fundacions en altres països ja tenen exempcions fiscals. No sembla aquest, per tant, el principal atractiu per instal·lar-se. Si les universitats ja estan constituïdes en altres països com a fundacions la necessitat d'establir-se a Andorra ha de ser per motius ben específics, com oferir propostes acadèmiques que en altres països no es poden oferir.

El Govern va obrir la porta a universitats amb forma jurídica de societat el 2018.

A partir d'aquest moment l'avantatge que ofereix el Principat és clar. La titularitat pot ser assumida per una societat que l'inversor estranger pot controlar sense necessitat de residents i la fiscalitat és reduïda comparada amb els països de l'entorn. El Govern també es va marcar com a objectiu agilitzar el procés de creació de noves universitats, i l'aprovació va passar de fer-se mitjançant una llei que ha de ser aprovada pel Consell General a un procés administratiu només dependent del Govern.

Amb aquest nou escenari es creen la Universitas Europaea, la Universitat Carlemany i Humanium International University, totes provinents del Regne d'Espanya.

Amb aquest breu repàs històric, podem concloure que és Europa qui ha fet que Andorra siga un país atractiu per la promoció universitària. L'Espai Europeu és l'espai de reconeixement recíproc de títols més gran que hi ha al món i universitats americanes, asiàtiques i per suposat europees s'han interessat pel país.

Il·lustració 1. Mapa de provinença dels inversors en educació superior a Andorra. Elaboració pròpia

Tanmateix, si dibuixem els projectes implantats al país en un mapa (il·lustració 1) veiem que només universitats o inversors espanyols s'hi han instal·lat.

Però com dic més amunt, no són només els espanyols els que han fet reunions i fins i tot han presentat documentació per establir-se. L'Altaveu va publicar que la Universitat d'Oxford pretenia instal·lar una divisió a Andorra [1]. Esta notícia no era certa, però sí que és cert que professors d'Oxford, amb una capacitat de captació d'inversió important [2], van explorar el país fins que es van decantar finalment per altres països. El nou paradigma universitari que provoca la formació online fa que els promotors universitaris puguin decidir a quin país els convé més instal·lar-se, i també que els països hagen de competir pels millors projectes.

Un dels principals desavantatges d'Andorra és la baixa capacitat d'atracció de professorat universitari de prestigi, com raonaré més endavant. Est desavantatge pot tenir dues conseqüències: acceptar la situació i que el professorat andorrà no siga homologable al dels països de la Unió Europea, o que els professors de les universitats d'Andorra mantinguen places de professor a la Unió Europea i col·laboren amb universitats andorranes des de fora. Açò últim, lligat al fet que tota la iniciativa privada és espanyola, pot provocar situacions com ara que els alumnes siguin espanyols, els professors espanyols, els dirigents universitaris residents a Espanya i que Andorra siga només el país on es desenvolupe la burocràcia universitària, és a dir, bàsicament, la matriculació i expedició de títols.

La competitivitat universitària

L'Espai Europeu d'Educació Superior ha igualat tots els països membres quant a la validesa oficial dels títols universitaris. Això serà molt valuós durant un temps. Tanmateix, quan tothom és igual ineludiblement la gent busca diferenciar-se. I per diferenciar-se caldrà ser-hi a una universitat de prestigi. A Espanya, la gent se sol presentar per la titulació que ha estudiat: "jo sóc economista, metge, advocat, etc." però als Estats Units la gent posa per davant la Universitat on ha estudiat, la seua *alma mater*: "jo sóc de Harvard, jo sóc del MIT, etc."

I el prestigi pot considerar-se un concepte subjectiu, fins i tot, eteri. Però la comunitat mundial d'educació superior ha acceptat els rànquings universitaris com la mesura més objectiva de la qualitat o prestigi de les institucions.

Al món hi ha dos grans rànquings molt referenciats: el Times Higher Education (THE) [3] i l'ARWU o de Shanghai [4]. Els dos rànquings estan liderats per Harvard, Oxford, MIT, Stanford, Cambridge i altres universitats estrangeres de ressò internacional. Les universitats *normals* lluiten per optar a alguna posició digna en estos rànquings, que consideren sobretot la creació del coneixement: la recerca.

Com totes les promocions universitàries que han vingut a Andorra són espanyoles presentaré l'exemple espanyol, i més concretament, les diferències que hi ha entre les dues comunitats autònomes amb més universitats: Madrid i Catalunya.

És a dir, el prestigi a Catalunya i Madrid el lideren totes les públiques, a gran distància les privades sense afany de lucre, i les universitats amb afany de lucre no es classifiquen.

D'aquestes dades no es pot concloure que la figura jurídica condiciona el nivell de prestigi d'una universitat. Cal tenir en compte que les universitats públiques espanyoles tenen en molts casos segles d'història, les privades sense afany de lucre s'han creat gairebé totes els darrers quaranta anys i les universitats amb lucre són en la seua majoria menors de deu anys. Cal temps per poder fer els mèrits que posicionen una universitat en les millors posicions dels rànquings. Per tant, caldrà esperar dècades per poder escatir si la figura jurídica té un paper determinant en el posicionament de les universitats espanyoles als rànquings.

Dit això, a hores d'ara, els rànquings situen el prestigi universitari a Catalunya i no a Madrid. Tractem d'escatir les diferències en política universitària que han desenvolupat aquests dues comunitats. Madrid ha fet créixer la seua oferta universitària tot facilitant la creació de noves universitats, 6 en el present mil·lenni, la majoria en forma de societat. Aquest és un fet bastant recent a Espanya.

Catalunya, per la seua banda, només ha aprovat una nova universitat en el present mil·lenni, i no existeix en el sistema universitari català cap universitat amb lucre. El que sí ha fet Catalunya és executar una política rellevant per posicionar les seues universitats en els rànquings. La Generalitat ha creat unes places de professorat d'excel·lència (ICREA) a preus internacionalment competitiu, que han impulsat molt intensament els resultats de la recerca [5].

Una limitació de les universitats públiques espanyoles és que les places de professors associats, titulars o catedràtics tenen uns barems salarials incomparables amb els salaris de les millors universitats del món. El programa ICREA consisteix a pagar adequadament professorat d'excel·lència que és capaç d'aconseguir recursos públics en convocatòries competitives. I la clau és que estes convocatòries competitives, en el nostre entorn pròxim provenen la majoria de recursos públics de la Unió Europea [6].

La jove Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya, una universitat privada creada un any abans que la Universitat d'Andorra, va captar, el curs 2020-2021, 5.746.951€ de finançament públic per a la recerca, dels quals pràcticament el 80% són provinents de la Unió Europea [7]. I encara a pesar d'estes xifres, com podem veure en la il·lustració 2, la universitat només es ranqueja en el THE. Els recursos captats per les ben ranquejades són molt superiors. Per posicionar-se en les llistes de prestigi universitari al món cal fer recerca del màxim nivell. Europa destina molts diners a recerca, i estos diners van a parar als millors investigadors i a les universitats més prestigioses.

Fora d'Europa (Andorra està ara mateix fora d'Europa quant a estos recursos) és tremendament difícil captar talent investigador, ja que venir a Andorra implica renunciar a esta capacitat captadora de recursos i per tant a fer recerca del màxim nivell.

Per tant, la Unió Europea suposa un doble catalitzador per a l'educació superior dels països membres: reconeixement mutu de títols i finançament per a la recerca. Andorra, sense ser membre de la Unió Europea, ha aprofitat abastament el primer avantatge però no ha optat pel segon.

Política d'educació superior a Andorra

Les polítiques sobre l'educació superior a Andorra han desenvolupat tres lleis fonamentals: La Llei d'universitats de 1997, la Llei 12/2008 i la Llei 14/2018. La primera es va legislar bàsicament per la creació de la universitat pública del país. La segona suposa l'adaptació legal del sistema universitari andorrà a l'Espai Europeu d'Educació Superior, i la Llei 14/2018 és la primera llei general d'universitats (les altres comprenen articles referents a la Universitat d'Andorra i articles referents a les altres universitats). Aquesta darrera llei, a més, ha simplificat el procés de creació de noves universitats.¹

L'itinerari d'estes lleis podria resumir-se amb "més Europa i més universitats", que porten al fet que en 2021 hi haja al país una universitat pública i quatre de privades, 3 autoritzades en l'actual legislatura.

Més allà de les lleis, en agost de 2021 el Govern fa pública la contractació directa d'una fundació espanyola, la Fundació Europea Sociedad y Educación, perquè elabore les bases o criteris principals per a l'establiment i/o obertura d'universitats privades, que donaran lloc a un nou reglament.

Segurament aquesta és la legislatura més activa quant a l'educació superior. El mateix govern que ha autoritzat els anys 2019, 2020 i 2021 les universitats Europea, Carlemany i Humanium, planteja un canvi en els criteris d'autorització dins la mateixa legislatura.

La fundació contractada, malgrat ser espanyola, no és totalment aliena a l'entorn universitari andorrà. Nieves Segovia, presidenta de la Universidad Camilo José Cela, és vocal de la fundació [8], i la Universitas Europaea, segons la seua memòria de creació i abastament publicat a premsa [9], té com a primer membre promotor la Fundació Layret, cotitular del Centro de Educación Superior Cela Open Institute, adscrit a la Universidad Camilo José Cela. L'edicte de la contractació de la fundació es produeix una setmana després que al Regne d'Espanya es publique el Real Decreto 640/2021, de 27 de julio, de creación, reconocimiento y autorización de universidades y centros universitarios, y acreditación institucional de centros universitarios.

A Andorra, el nou reglament fou publicat el 4 de maig de 2020 mitjançant el Decret 183/2022, i ja fou modificat el dia 25 de maig amb el decret 209/2022.

La recerca

S'ha vist com el prestigi universitari està estretament relacionat amb la producció científica, és a dir, amb la recerca. Les noves lleis i reglaments andorrans sembla que apunten cap a aquesta necessitat d'impulsar la recerca en les seues universitats i això es fa palès en alguns articles.

El Reglament del Decret 183/2022 diferencia clarament *universitats*, que contindran en la seua missió la recerca, *d'altres institucions d'educació superior*, que, literalment al decret, "ofereixen ensenyaments, en què s'exclou l'activitat d'investigació, que permeten obtenir títols estatals del Principat d'Andorra."

Això posiciona les universitats en l'obligatorietat de fer recerca, fet que ajuda al prestigi universitari andorrà.

Però ja anteriorment, s'havien fet canvis legislatius en la mateixa línia.

En la Llei 12/2008 del 12 de juny d'ordenació de l'ensenyament superior, l'article 39, encara

que referint-se només al professorat de la Universitat d'Andorra, diu:

El personal docent ha de desenvolupar activitats acadèmiques, docents i/o de recerca.

I la nova Llei 14/2018, del 21 de juny de l'ensenyament superior, el punt 2 de l'article 22 és:

2. El personal docent ha de desenvolupar activitats acadèmiques, docents i de recerca.

Aquest canvi implica que absolutament tot el personal docent tinga l'obligació, i no l'opció, de fer recerca.

Malgrat la bona voluntat que es percep en aquest article 22, és difícil d'implementar perquè afecta tots els tipus de personal docent. És del tot discutible la conveniència que el professorat col·laborador estigui obligat a fer tasques de recerca quan generalment és concebut com a personal professional que treballa a la indústria o la societat i aporta aquesta experiència a l'alumnat en unes poques hores a la setmana a la universitat.

Per una altra banda, la legislació dificulta la distinció entre *universitat* i *altres institucions d'educació superior*. L'article 22 obliga els professors de les altres institucions d'educació superior a fer recerca i també el nou reglament especifica en l'article 13.3 que les altres institucions d'educació superior poden oferir doctorat. Si això és així, no es pot dir que la recerca quede exclosa del segon tipus d'institucions. Aquesta contradicció, tanmateix, no va en contra del prestigi de l'educació superior al Principat.

En el sentit de fomentar la recerca, el reglament inclou un article sencer referit a la política de recerca d'investigació:

Article 14. Política d'investigació

1.- Per tal que un centre d'educació superior pugui ser considerat com a universitat andorrana, cal incloure-hi, com a part fonamental, la missió d'investigació, independentment que s'ofereixin o no estudis de doctorat.

2.- La investigació i el desenvolupament experimental (I+D) comprèn el treball creatiu i sistemàtic realitzat amb l'objectiu d'augmentar el volum de coneixement (incloent el coneixement de la humanitat, la cultura i la societat) i de concebre noves aplicacions a partir del coneixement disponible. El terme I+D comprèn tres tipus d'activitats: investigació bàsica, investigació aplicada i desenvolupament experimental.

3.- A la proposta cal incloure-hi una planificació plurianual de les activitats d'investigació, en què s'exposen les línies d'investigació, els grups d'investigació i els projectes d'investigació a desenvolupar. Cal explicitar el finançament que s'utilitzarà, els recursos humans que es contractaran i les infraestructures pròpies d'aquesta missió.

4.- Cal justificar les connexions entre les missions investigadora i docent de la universitat, especialment pel que fa referència a la dedicació del seu personal acadèmic i a les infraestructures pròpies.

5.- En el supòsit que es vulguin oferir estudis de doctorat, aquests hauran de ser totalment coherents amb el pla plurianual d'investigació i fer una menció explícita a la relació amb el mateix.

Que està molt alineat amb el text del nou Real Decreto 640/2021 espanyol:

2. En la Memoria deberá incluirse una programación plurianual de la actividad investigadora, cuyas áreas científicas deberán ser coherentes con las titulaciones de grado y de máster y, especialmente, con los programas de doctorado que se desarrollen.

3. Dicha programación deberá incluir los grupos de investigación que inicialmente se constituirán, la dotación de equipamientos e infraestructuras científico-técnicas disponibles y aquellas que se prevén de tal modo que viabilicen y garanticen el desarrollo de la programación plurianual investigadora, la participación en proyectos de investigación competitivos (autonómicos, estatales e internacionales) y los mecanismos para incentivarla en el personal docente e investigador, los recursos presupuestarios propios destinados al fomento de la investigación, [...]

Però amb una omisió rellevant: el decret espanyol especifica les fonts de finançament públic que hi haurà: "la participación en proyectos de investigación competitivos (autonómicos, estatales e internacionales)". El reglament andorrà no ho esmenta, probablement per l'absència de projectes competitius amb finançament important als quals puguin concórrer les universitats andorranes.

La Llei 14/2018 i el Decret 183/2022 fan èmfasi en la recerca, però no sembla que creen un entorn consistent i dinamitzador de la recerca que pugui ser desenvolupada de manera competitiva per les universitats i les altres institucions d'educació superior del país.

Si Andorra no pot assolir els recursos per a recerca que poden aconseguir les universitats de l'entorn, que és la Unió Europea, no es pot plantejar assolir el mateix prestigi universitari.

Facilitar la concurrència i elegibilitat de les universitats andorranes als projectes de recerca competitius europeus canviaria l'escenari.

Dimensionament

Un altre requeriment que apunta al prestigi universitari és el de la dimensió mínima de les universitats i les altres institucions d'educació superior. És difícil concebre una universitat amb només una titulació, i un nombre mínim de titulacions homologa les universitats andorranes a l'entorn internacional de prestigi.

Així, l'article 13 del reglament obliga que les universitats oferisquen almenys 10 títols en els cinc primers anys, i que les "altres institucions d'educació superior" n'oferisquen 5.

2.- *Els projectes d'universitat han de contemplar una oferta mínima de tres titulacions (de bàtxelor, màster o doctorat) en el seu primer any de funcionament. La universitat haurà d'oferir un mínim de deu títols (de bàtxelor, màster o doctorat) en els cinc primers anys de la seva existència.*

3.- *Els projectes d'altres tipus d'institucions d'ensenyament superior han de contemplar una oferta mínima de dos titulacions (de bàtxelor, màster o doctorat) en el seu primer any de funcionament. La institució d'ensenyament superior ha d'oferir un mínim de cinc títols (de bàtxelor, màster o doctorat) en els cinc primers anys de la seva existència.*

Aquest article hauria impedit l'existència de la Universitat de les Valls, que només oferia un títol d'odontologia. De les universitats actualment autoritzades, el maig de 2022, la Universitas Europaea, després de tres anys d'existència compleix exactament el reglament amb deu títols aprovats; la Universitat Carlemany després de dos anys i tres mesos té aprovats dos bàtxelors i dos bàtxelors d'especialització (que segons el reglament no computarien per a aquests mínims) i la Humanium International University no té cap títol aprovat després d'un any i cinc mesos d'existència.

El temps d'aprovació dels plans d'estudi no depèn només de les universitats, sinó també de l'Agència de Qualitat en l'Educació Superior d'Andorra i del Ministeri competent en matèria d'Educació Superior. Caldrà l'esforç de tots els implicats per escurçar els temps per poder donar compliment a l'exigència legal.

Aquest article també té l'equivalent en la legislació espanyola. El Decreto 641/2021 requereix deu títols de grau, sis de màster i tres de doctorat. Però especifica que en l'oferta estiguen representades almenys tres de les cinc grans branques del coneixement: arts i humanitats, ciències, ciències de la salut, ciències socials i jurídiques, i enginyeria i arquitectura.

Andorra omet aquesta exigència i per tant és possible que una universitat siga monotemàtica, i per exemple, només oferisca títols de música com és el cas d'Humanium. Això pot atraure cap a Andorra projectes monodisciplinars, però per contrapartida pot portar confusions a altres països sobre què és exactament una universitat a Andorra, ja que la concepció, en general al món, és que una universitat ofereix, si no tot el saber, molt del saber.

L'aval

El punt que més ressò ha tingut a premsa sobre el nou reglament és el requeriment d'un aval d'1.800.000 € als projectes universitaris [10]. Concretament, l'article 17 conté:

4.- *Amb aquesta finalitat s'ha de presentar un aval a primer requeriment establert per una entitat bancària degudament autoritzada al Principat d'Andorra per un import d'1.800.000 € que caldrà mantenir actiu durant l'existència de la universitat o de la institució d'ensenyament superior.*

5.- *Aquest aval podrà ser executat per a alguna d'aquests finalitats:*

- *Finançar la mobilitat dels estudiants en el supòsit de tancament de la universitat o de la institució d'ensenyament superior.*

- *Cobrir qualsevol dany o perjudici produït per qualsevol incompliment del projecte per part del/s seus promotor/s.*

De l'article es pot concloure que aquest aval no va encaminat a dignificar o prestigiar la universitat sinó a la protecció davant un possible tancament. Tanmateix, sembla contradictori, perquè el mateix reglament exigeix a les universitats i a les altres institucions d'educació superior la signatura de convenis amb altres centres per garantir la mobilitat dels estudiants. Concretament:

Article 9

4.- *En cas de tancament de la universitat o de la institució d'ensenyament superior, ja sigui per iniciativa pròpia o per revocació per part de l'Administració, la universitat o institució d'ensenyament superior ha de garantir, en tot cas, que l'alumnat matriculat pugui finalitzar els estudis que ha iniciat en una altra institució d'ensenyament superior degudament reconeguda pel ministeri encarregat de l'ensenyament superior.*

Article 13.

[...] cal fer una referència explícita als procediments que s'aplicaran als estudiants matriculats en els supòsits de modificacions o de cancel·lació de l'oferta dels ensenyaments que estiguin cursant, presentant, si escau, convenis signats amb altres universitats o institucions en les quals els estudiants inscrits podrien continuar llurs estudis, en cas extrem.

Per tant, si es destinen 1.800.000 € perquè els estudiants acaben els seus estudis en una altra universitat sembla que el reglament force que la universitat es faça càrrec de les matrícules dels seus estudiants en l'altra universitat, de manera que els estudiants no haurien de pagar matrícula a partir de llavors.

I per aquest fi, tampoc no és raonable que siga una quantitat fixa. Si la universitat té 100 estudiants podrà destinar 18.000 € a cada estudiant per finalitzar els estudis, però si la universitat té 10.000 estudiants (una universitat petita a Espanya), destinarà 180 € a cada estudiant.

En les lleis de creació de la Universitat de les Valls i la Universitat Oberta La Salle, per preveure un possible tancament ordenat es demana a les universitats presentar convenis amb altres universitats o, en defecte, un aval bancari de 10.000 € per estudiant. Si aquesta xifra de 10.000 € fos la referència per als càlculs en aquest decret, l'1.800.000 € seria una quantitat que correspondria a una petita universitat de 180 estudiants, és a dir una microuniversitat, mentre que si vingués una universitat de dimensions més estàndard s'estaria demanant un aval ridícul, que no sembla suficient per als supòsits que marca l'article 17.5.

Si, tal com diu el mateix punt 17.5 aquest aval és per cobrir qualsevol dany o perjudici del projecte, no sembla raonable que no s'aplique a qualsevol empresa de qualsevol sector.

Aquest aval pot sorprendre perquè Andorra ha experimentat dos tancaments d'universitat (les Valls i La Salle) i els dos s'han executat de manera ordenada, amb la transferència dels seus estudiants a altres universitats, concretament a la Universitat Internacional de Catalunya i a la Universitat Ramon Llull, i sense que cap de les dues universitats presentaren avals bancaris al Govern per aquest supòsit.

El que sí provoca aquest aval és un avantatge i una possible revaluació de les universitats ja creades en aquesta legislatura, que han estat aprovades sense la necessitat de presentar aquest aval, i que segons el reglament no estan obligades a complir esta norma:

Les disposicions contingudes en aquest Reglament, així com en les normes que es dictin en el seu desenvolupament, no afectaran les universitats o les altres institucions d'ensenyament superior privades, creades i en funcionament abans de l'entrada en vigor d'aquest Reglament.

En tot cas, est punt, que no té analogia a la legislació espanyola, al contrari d'altres punts de la reglamentació, és el més cridaner del reglament perquè fixa una quantitat concreta i una manera concreta de garantir (encara que discutible) la viabilitat econòmica de la institució d'educació superior. Però en tot cas, no sembla relacionat ni amb la Unió Europea ni a millorar el prestigi universitari d'Andorra.

Conclusions

Europa esdevé un marc imprescindible perquè els títols andorrans siguen reconeguts en altres llocs del món. La adhesió del Principat a l'Espai Europeu d'Educació Superior ha estat positiu per als estudiants andorrans, per als estudiants estrangers que han volgut desplaçar-se a Andorra i per a les iniciatives privades de noves institucions d'educació superior.

L'altre gran atractiu d'una integració més gran en la Unió Europea és la possibilitat de generar prestigi universitari al país, gràcies a les grans quantitats destinades a la recerca. Si esta major

integració continua sent impossible, una alternativa és que les universitats andorranes puguin aconseguir recursos privats o públics per a recerca d'un volum equivalent als recursos públics que podrien aconseguir les universitats andorranes si estigueren integrades a la Unió Europea, però ara mateix es veu una fita molt difícil.

Els nous canvis legislatius a Andorra tenen la voluntat de fomentar i regular la recerca al país, però es detecten contradiccions i regulacions difícils d'implementar, a banda d'una manca d'accés a recursos públics en comparació amb les universitats de la Unió Europea.

Altres països de poca tradició universitària han apostat per l'obertura massiva d'universitats o institucions d'educació superior, com Albània o Malta, que en el present mil·lenni ha autoritzat 100 nous centres d'educació superior. Sense ser països de prestigi universitari s'han convertit en països de referència pels nous projectes universitaris.

La tecnologia possibilita que Andorra tinga un paper rellevant en el panorama educatiu mundial. La universitat ara és interconnectada, i Andorra pot ser receptora de molts projectes universitaris. El país ha de decidir quin tipus d'universitat vol acollir. Pot posicionar-se com a país referent d'universitats en línia, probablement amb lucre, exigint els criteris de qualitat que considere oportuns fent ús de la seua sobirania. O pot apostar per treballar envers l'excel·lència universitària, mitjançant mesures que puguin atraure els millors acadèmics de l'estranger. Per ambdues apostes, Europa és una condició sine qua non.

Lluís Vicent i Safont

Acadèmic corresponent per Andorra de la Reial Acadèmia Europea de Doctors, rector promotor de la Universitat Oberta La Salle, i canceller promotor de la Universitat Europea

Referències

- [1] «La Universitat d'Oxford Online estudia implantar-se al Principat,» L'Altaveu, 22-06-2018.
- [2] P. Joshua Broggi, «Woolf raises \$7.5 million to make higher education more accessible by building a global collegiate university,» 12-11-2021. [En línia].
- [3] «Times Higher Education. World University Rankings,» [En línia]. Available: https://www.timeshighereducation.com/world-university-rankings/2022#/page/0/length/25/sort_by/rank/sort_order/asc/cols/stats.
- [4] «Academic Ranking of World Universities,» [En línia]. Available: <https://www.shanghairanking.com/rankings/arwu/2021>.
- [5] S. d. i. R. G. d. Catalunya., «ICREA celebra 15 anys com a peça clau en el sistema de recerca de Catalunya,» Barcelona, 2016.

- [6] G. d. Catalunya, «Catalunya atreu més de 1.500 milions d'euros de fons competitiu europeu en recerca i innovació en el període 2014-2020,» 2021.
- [7] U. d. V. -. U. C. d. Catalunya, «Memòria 2020-2021,» Vic, 2021.
- [8] «<https://www.sociadedyeducacion.org/sobre-la-fundacion-sociedad-y-educacion/organizacion/>,» [En línia].
- [9] «Arriba un nou projecte d'universitat privada,» Andorradifusió, 19-04-2019.
- [10] B. Sala, «Govern demanarà un aval d'1,8 milions a les universitats que es vulguin instal·lar al país. La mesura vol limitar l'arribada de nous centres superiors ja que en els darrers mesos s'han rebut moltes sol·licituds.,» altaveu, 5-05-2022.
- [11] E. G. Sevillano, «Permira compra la Universidad Europea de Madrid por 770 millones,» 12-12-2018. [En línia]. Available: https://elpais.com/economia/2018/12/12/actualidad/1544633151_730010.html.
- [12] Cinco_días, «El fondo de capital riesgo CVC compra la Universidad Alfonso X,» 17-03-2019. [En línia].
- [13] «El Govern vol fixar nous criteris per a l'establiment d'universitats privades,» Bondia, 15-08-2021.

Nota

1- L'autor desconeix els raonaments o justificacions dels legisladors dels articles de les lleis, decrets i reglaments, i exposa les conclusions basant-se en la documentació publicada i el seu saber i entendre.